

A magán erdőgazdálkodás közjóléti szerepe és a megvalósult fejlesztések

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A magánerdő közcélú szerepének bemutatása kapcsán Nekem kicsit más szempontok szerint kell megszólalnom, mert a magánerdőnek a lehetőségei is teljesen mások.

Az állam erdő mindig is szervezeten működött, a magán pedig 25 évvel ezelőtt egyszer csak lett. Szoktam mondani Magyarországon a magánerdőnek csak régmúltja van, jelene kezd lenni, de jövője megkérdőjelezhetetlen

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy az erdők egyre fontosabb, az életünk egyre több területére kiterjedő közjóléti, közcélú szolgáltatásokat töltenek be. Ezeket a szolgáltatásokat a társadalom mindinkább igényli és igénybe is veszi. Az állami erdőtulajdon esetében a turisztikai, rekreációs szerep és az ahhoz kapcsolódó feladatok természetesen jelentkeznek egyfajta elvégzendő kötelezettségként. A magánerdők esetében a helyzet ennél jóval árnyaltabb. A magánerdők tulajdonosai, gazdálkodói mögött nem áll tőkeerős nagyvállalat, kiterjedt és szakmailag felkészült adminisztráció, kiszámítható és folyamatos bevételt nyújtó nagy erdőterületek. A magánerdőkre ezzel ellenkezőleg éppen a tőkeszegénység, az elaprózottság, a nehézkes és nem gazdálkodóbarát jogi szabályozás a jellemző. A magánerdősök munkájuk során nem szakosodhatnak egy-egy feladat végrehajtására, hiszen az esetek döntő többségében ugyanannak a személynek kell az erdők felújítását, művelését továbbá használatát, kitermelését és értékesítését is elvégezni. Mindezt úgy kell tenni, hogy az megfeleljen az erdészeti, adózási, uniós előírásoknak és szabályoknak. Ugyanakkor a tulajdonos, a gazdálkodó szeretne a jelenleginél több beleszólást saját birtoka, erdeje gazdálkodásába is. Mindezek a feladatok és kötelek mellett azt is tudomásul kell vennie a több mint félmillió magyar erdőtulajdonosnak és közel 38 ezer erdőgazdálkodónak, hogy a magánerdőkre is vonatkozik az először a magyar szakemberek által megfogalmazott és a nemzetközi közvéleményben elterjedt hármass funkció: nevezetesen a gazdasági, a védelmi és a közjóléti szerepvállalás. Ezek harmonizálása, valamennyi funkció sokszor párhuzamos működtetése pedig nem egyszerű feladat.

Ugyanakkor az újkori magyar magánerdő gazdálkodás egyre jobban érti és elfogadja azokat a közcélú szerepeket, amelyeket a társadalom ráoszt, főleg ha azt jól indokolható módon, nem kötelezettségszerűen és mindenfajta ellenszolgáltatás, erkölcsi elismerés nélkül követelik meg.

Nézzük sorjában milyen eredményeket tud felmutatni eddigi mintegy negyed százados működése során a közjó vonatkozásában a magyar magánerdő gazdálkodás.

Mindenekelőtt beszélni kell **az új erdők telepítéséről**, hiszen az erdők a legnagyobb szárazföldi szénelnyelők, amelyeknek kiemelt szerepük van a klímaváltozás mérséklésében. A magyar magánerdők a maguk 43 %-os térfoglalásával mintegy 900 ezer hektár erdőterületet és közel 135 millió köbméter élőfa-készletet jelentenek. Az új erdők döntő többségükben magánkézben lévő mezőgazdasági területeken jöttek létre az elmúlt két évtizedben és ennek köszönhetően a magyar erdők területe 1,8 millió hektárról több mint 2 millió hektárra

növekedett. Ez a több mint 10 %-os növekedés a magánerdő gazdálkodás eredménye és érdeme. Ezekből az adatokból könnyen kiszámolható, hogy az új erdők milyen jelentős szerepet játszanak jelenleg és töltenek majd be a légköri szén megkötésében és hosszú távú tárolásában. Érdemei a globális felmelegedés hatásainak tompításában, az időjárási szélsőségek csökkentésében felbecsülhetetlenek. Egy széleskörű felmérés szerint, amelyet néhány éve a múzeumok éjszakáján sikerült megvalósítani, a megkérdezettek szerint a magyar erdők területaránya folyamatosan csökken. Az emberek több mint kétharmadának ez a véleménye! HÁT NEM! Még egyszer megismétlem, mert olyan jó ezt kimondani. Az elmúlt 20 évben erdőterületeink 200000 ha-ral növekedtek a magánerdő gazdálkodóknak köszönhetően. Sokszor olvasható vagy hallható különböző médiumokban, hogy civil szervezetek pár ezer fát ültettek! És ez hír! Hát most itt kijelentem, hogy az elmúlt két évtized alatt csak erdőtelepítésben mi magánerdősök több mint egy milliárd facsemetét ültettünk el. Hátha ez is megér egy kis sajtó visszhangot. Azt hiszem a közcélok szolgálatában ettől többet mi nem tehettünk. Erre viszont rendkívül büszkék vagyunk!

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a fenti adatokkal a magyar magánerdőt telepítőknek az Európai ranglistán dobogós helyük van.

Jelentős közcélú szerepvállalást jelent a magánerdő számára a tér és időbeni természetvédelmi korlátozások betartása. A természeti értékek megőrzése rendkívüli plusz költséget jelent a tulajdonosoknak a gazdálkodóknak, az elmaradt haszonról és faanyag értékcsökkenésről nem is beszélve. Mindezekért semmilyen kompenzáció jelenleg nem jár és kártérítésre is csak minimális lehetőség nyílik. Nem akarok kalkulált szám adatot mondani, de milliárdos tételről lehet szó.

A magánerdő gazdálkodás hosszú időn keresztül próbálkozott meg azzal, hogy az állami erdészeti cégekhez hasonlóan részt vehessen a **közfoglalkoztatási programokban**. Az érdekképviseltek, köztük a MEGOSZ, mint a legnagyobb magánerdős szakmai szövetség erőfeszítéseit siker koronázta és 2011-ben megindulhatott a magánerdős közfoglalkoztatási program. Akkor még csak 20 magánerdős alkalmazott mintegy 143 főt, ami napjainkra 146 közfoglalkoztatóra és 1617 fő létszámra növekedett. Ez több mint tízszeres fejlődés, amire méltán lehet büszke a magánerdős szektor. Az itt dolgozó közfoglalkoztatottak részt vállalnak az olyan kimondottan közcélú feladatokból, mint az erdők szeméttől való megtisztítása, a turistautak és erdei közjóléti létesítmények karbantartása, rendbe hozása, az allergén gyomok eltávolítása, a vágásterületeken a szociális tűzifa program számára a faanyag összegyűjtése, vagy éppen az árvizek szempontjából olyan fontos hullámtéri sávokban a szabad vízfolyást biztosító sávok kialakítása. Sajnos jelen állás szerint úgy tűnik, hogy a magánerdő a jövő évi országos közfoglalkoztatási programban már nem vehet részt. Szeretnénk kérni a döntéshozókat segítsék, hogy mi magánerdősök is elvégezhessük az erdőkben a közfoglalkoztatottakkal azokat a közfeladatokat, amelyek az erdők tiszta rendezett állapotát garantálják. A RENDEZETT KÖRNYEZET PEDIG - MINT TUDJUK - RENDEZETT EMBERT SZÜL!

Az erdei iskola programban az állami iskolák hálózatához kapcsolódva **magánerdős erdei iskolák** is épültek, növekednek, fejlődnek és látják el sikeresen feladatukat: a fiatal

nemzedékek erdőtudatának kialakítását, megszilárdítását. Az erdők szeretetének, megbecsülésének gondolatát már egészen kiskorban igyekszünk a jövő generációjának mindennapi gyakorlatává tenni.

A magánerdős erdei iskolák, nevezetesen a Somogyzsobi Erdészeti Erdei Iskola és Oktatási Központ 2014-ben 1876 főt, illetve a Napkoron lévő Harangodi Erdei Iskola tavaly összesen 615 főt, vagyis csak ez a két magánerdős erdei iskola együtt közel 2500 főt fogadott.

Az erdei iskolákon kívül nagyon fontosnak tartjuk, hogy a magánerdőkben egyre több olyan **közjóléti berendezést** találjanak az odalátogatók, amelyek igénybevételevel hasznosan és kellemesen tudják eltölteni szabadidős programjaikat. Az Unió által támogatott Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében 2014-ben kiírt jogcím keretében a magánerdősök az önkormányzatokkal együtt mintegy 130 kifizetési kérelmet nyújtottak be 263 db különböző létesítményre, mint például erdei kilátók, erdei pihenőhelyek, erdei tornapálya, tűzrakó-helyek és esőbeálló, vagy éppen szemétgyűjtők igényes kialakítására és létrehozására. Az erre fordítható forrás, illetve keretösszeg meghaladja a 3 milliárd forintot, ami azt is jelzi, hogy a magyar magánerdő tulajdonosok és gazdálkodók országsszerte jelentős mértékben vették igénybe ezt a lehetőséget és ezzel is növelték a magyar magánerdők közcélú szolgáltatási lehetőségeinek egyre bővülő skáláját.

Reméljük a most Brüsszel által is elfogadott új támogatási ciklusban további széleskörű lehetőségek nyílnak meg a magánerdő számára, hogy közcélú szerepét még jobban kifejtse.

A magánerdő tehát folyamatosan szolgálja a közjót, és teszi mindezt úgy, hogy a köz érdekében anyagi áldozatot is vállal, ráadásul a saját haszna terhére, a pénzben nem mérhető időráfordításon túl. Most kérem Önöket gondolják végig, saját vagyonukból mennyit szánnának közcélokra? Ugye milyen elgondolkodtató kérdés? Pár éve egyik nagyrendezvényünk jelmondata a következő volt - A MI ERDŐNK AZ ÖNÉ IS - és ezt a szó jó értelmében valljuk ma is!

Kérni szeretnénk minden honfitársunkat az erdőre és a benne lévő közjóléti létesítményekre nagyon vigyázzanak, mert az erdőszerető szorgos kezek munkája, és az az ÖNÖKÉ is. A sajátját pedig mindenki féltve óvja.

Legyen az erdő a mi templomunk és sok millió erdőszerető hívővel vigyázzuk együtt, magunknak a jövőnek.

Végezetül engedjenek meg egy idézetet az ISTENI BÖLCSESSÉGEK könyvéből.

„Aki a köznek is él fennmarad, aki csak magának meghal vele együtt.”

Luzsi József